

ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนระดับประถมศึกษา
อำเภอสวรรคโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2
Policy Recommendations for Developing Literacy Skills of Students at the
Primary Schools in Sawankhalok District Under the Sukhothai Primary
Educational Service Area Office 2

จิรวรรณ โทนชัยภูมิ¹ พิมพกา ธรรมสิทธิ์² พิษญา สกุลวิทย์³
Jeerawan Thonchaiyaphum, Phimpaka Thammasit, Phitchaya Sakulwit

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นอยู่และควรจะเป็นของการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน เป็น การวิจัยแบบผสมผสานวิธี ประชากร 100 คน เป็นผู้บริหาร 25 คน ครู 75 คน ผู้ทรงคุณวุฒิการสัมภาษณ์ 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของสภาพที่ควรจะเป็นและการวิเคราะห์ เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพที่เป็นอยู่ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่ควรจะเป็นภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน คือ ด้านการนิเทศและติดตาม โรงเรียนนิเทศแบบกัลยาณมิตรที่เน้นชี้แนะ ควบคู่กับการวิเคราะห์ฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบ ต้อง ประเมินผลสัมฤทธิ์จากการยกระดับการสอนของครูและพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนเป็นสำคัญ ด้านการพัฒนาครู เน้นการมีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมาย ขับเคลื่อนผ่านกระบวนการ PLC และระบบพี่เลี้ยงเพื่อ แก้ปัญหาจริงในชั้นเรียน ด้านนโยบายและการวางแผน นโยบายการอ่านออกเขียนได้ต้องกำหนดเป้าหมายทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพที่ชัดเจน ด้านการใช้สื่อประกอบบทเรียน บูรณาการสื่อเทคโนโลยีที่หลากหลายร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จัดสรรให้เพียงพอต่อระดับความสามารถของนักเรียน และด้านการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน บูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ผ่านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประสานความร่วมมือกับ ครอบครัวและชุมชนอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ (Keywords) : ข้อเสนอเชิงนโยบาย; การอ่านออกเขียนได้; โรงเรียนระดับประถมศึกษา

Abstract

This research article aimed to 1) investigate the current and desirable conditions of students' literacy development, and 2) examine policy recommendations for improving

Received: 2026-05-24 Revised: 2026-06-15 Accepted: 2026-06-20

¹ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Educational Administration Master of Education, Uttaradit Rajabhat University. E-mail: jeerawan0866@gmail.com

² อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Lecturer, Graduate School Faculty of Education Uttaradit Rajabhat University, Thailand. E-mail: phimpakathamassit@gmail.com

³ อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Lecturer, Graduate School Faculty of Education Uttaradit Rajabhat University, Thailand. E-mail: phitchaya.sak@uru.ac.th

students' reading and writing literacy. The study employed a mixed-methods research design. The participants consisted of 100 respondents, including 25 school administrators and 75 teachers, while 9 experts participated in the interview process. The research instruments included questionnaires and interview forms. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, the Priority Needs Index (PNI), and content analysis.

The findings revealed that: 1) the overall current condition of the students' literacy development was at a high level, whereas the overall desirable condition was at the highest level; and 2) the policy recommendations for literacy development emphasized five major aspects. In terms of supervision and monitoring, schools should implement supportive supervision focusing on guidance and systematic data analysis, with evaluation based on teachers' instructional improvement and students' literacy achievement. Regarding teacher development, participation in goal setting, professional learning community (PLC) processes, and mentoring systems should be promoted to solve authentic classroom problems. In the aspect of policy and planning, literacy policies should establish clear quantitative and qualitative goals. Concerning instructional media, the schools should integrate diverse technological media with active learning approaches and provide sufficient materials appropriate to students' abilities. Finally, reading promotion activities should be integrated across all learning areas through active learning and continuous collaboration among schools, families, and communities.

Keywords: policy recommendations; literacy; primary schools

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันการศึกษาของไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามบริบทของสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร และองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ทักษะการอ่านและการเขียนจึงนับเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การสื่อสาร และการเรียนรู้ตลอดชีวิต แม้ว่าปัจจุบันจะมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสารมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงของสังคมดิจิทัล มีผลกระทบจากภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ทำให้การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านการอ่านและการรู้หนังสือของผู้เรียนเป็นประเด็นสำคัญที่สถานศึกษาต้องเร่งดำเนินการ เนื่องจากทักษะดังกล่าวเป็นรากฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2567: 124-126) การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ เนื่องจากเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ การพัฒนาความคิด และการสร้างความเข้าใจต่อข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ ผู้เรียนที่มีความสามารถด้านการอ่านจะสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม ขณะที่ผู้เรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านย่อมส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และอาจส่งผลต่อโอกาสในการพัฒนาตนเองในอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565: 93-94)

จากแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2, (2565: 27-34) พบว่า สภาพปัญหาการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอสวรรคโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 พบว่า ยังคงประสบปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาครู และการบริหารจัดการ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการอ่านออกเขียนได้ของผู้เรียน โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นช่วงสำคัญของการพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านภาษา ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (RT) ในช่วงที่ผ่านมา พบว่า ผู้เรียนยังมีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนี้ โรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท ทำให้มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร สื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา รวมถึงการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านภาษาอย่างเหมาะสม สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ โดยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อและนวัตกรรม ตลอดจนสร้างความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว การพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ มุ่งเน้นการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครู การใช้สื่อและนวัตกรรม จากการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาห้องเรียนและสถานศึกษา ยังขาดการศึกษาในการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายที่บูรณาการข้อมูลจากสภาพปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่การกำหนดทิศทางการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ นอกจากนี้ ภายใต้การขับเคลื่อนนโยบายการยกระดับคุณภาพผู้เรียนและการแก้ปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ในปัจจุบัน จึงต้องมีข้อเสนอเชิงนโยบายที่ชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ เพื่อกำหนดแนวทางการบริหารจัดการ การพัฒนาครู และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนระดับประถมศึกษาอำเภอสวรรคโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ส่งเสริมการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระ และปรับปรุงการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภาสกรพลรัตน์ และอัญชลี สารรัตน์ (2562: 100-101) ที่พบว่า การใช้ข้อมูลผลการเรียนรู้และการติดตามช่วยเหลือนักเรียนรายบุคคลอย่างเป็นระบบ สามารถพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดของ นิกร ผงทอง (2563: 62-64) ที่ระบุว่า การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำเป็นต้องอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูล การนิเทศติดตาม และการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นอยู่และควรจะเป็นของการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนระดับประถมศึกษาอำเภอสวรรคโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนระดับประถมศึกษาอำเภอสวรรคโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัย เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ เป็นวิจัยที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Mixed Method) มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นและข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายและการวางแผน ด้านการพัฒนาครู ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ด้านการใช้สื่อประกอบบทเรียน ด้านการนิเทศและติดตาม (พรรณานิภา หอมกลิ่น, 2564: 43-45)

1.2 ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ได้แก่ โรงเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอสวรรคโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 25 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 25 คน และครู จำนวน 75 คน รวมทั้งสิ้น 100 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2, 2568)

การวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มเป้าหมายตามวัตถุประสงค์การวิจัยระยะที่ 2 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครู จำนวน 3 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

ศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติ ดังนี้

1. ปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2
2. มีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี
3. ยินดีเข้าร่วมศึกษาค้นคว้า

ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติ ดังนี้

1. ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2
2. มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี
3. ยินดีเข้าร่วมการศึกษาค้นคว้า

ครู จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติ ดังนี้

1. ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2
2. มีหน้าที่รับผิดชอบงานในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3 อย่างน้อย 5 ปี
3. ยินดีเข้าร่วมศึกษาค้นคว้า

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

โรงเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอสวรรคโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 25 โรงเรียน

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา เดือนสิงหาคม 2568 ถึง มิถุนายน 2569

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ฉบับ โดยเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

เครื่องมือเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพที่เป็นอยู่และควรจะเป็นของการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.8-1.0 มีค่าความเชื่อมั่นสภาพที่เป็นอยู่เท่ากับ 0.950 และ สภาพที่ควรจะเป็นเท่ากับ 0.962 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพที่เป็นอยู่และควรจะเป็นของการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายและการวางแผน ด้านการพัฒนาครู ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ด้านการใช้สื่อประกอบบทเรียน และด้านการนิเทศและติดตาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 121) และมีลักษณะเป็นการสอบถามที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามข้อมูล 2 ชุด คือ สภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น (Dual-Respond Format)

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

เครื่องมือเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ชื่อสกุล ระดับการศึกษา สาขาการศึกษา ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์การปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน โดยผู้วิจัยนำค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 อันดับแรกของแต่ละด้านมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ตามหลักการจัดลำดับความสำคัญตามสูตรการคำนวณค่า $PNI_{modified}$ หาได้จากสมการ $PNI_{modified} = (I - D) / D$ โดยที่ I แทนค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น และ D แทนค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นอยู่ ซึ่งรายการที่มีค่าสูงสุดถือเป็นความต้องการจำเป็นเร่งด่วนอันดับแรกที่ต้องนำมาพัฒนาหรือแก้ไขก่อนโดยใช้หลักการพิจารณาว่า หากค่า $PNI_{modified}$ มีค่ามากกว่า 0 แสดงว่ามีความต้องการจำเป็นเกิดขึ้น และในการนำไปใช้ประโยชน์พิจารณาจัดลำดับจากค่าตัวเลขที่สูงที่สุดไปหาค่าตัวเลขที่ต่ำที่สุดซึ่งรายการที่มีค่า $PNI_{modified}$ สูงสุด จะถือเป็นประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่สุดที่ต้องได้รับการพัฒนาเป็นอันดับแรก (สุวิมล ว่องวานิช, 2558: 273)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นของการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลตามรายละเอียด ดังนี้

3.1 ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

3.2 จัดส่งแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับประชากรที่กำหนดไว้ จำนวน 100 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 25 คนและครู 75 คน

3.3 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนและตรวจสอบความถูกต้องโดยดำเนินการระหว่างเดือนธันวาคม 2568-มกราคม 2569 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการติดตามการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอความอนุเคราะห์จากธุรการของโรงเรียนและไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองทำให้ได้แบบสอบถามกลับมาคิดเป็นร้อยละ 100

แบบสัมภาษณ์ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคลดังกล่าว แล้วทำการวิเคราะห์สังเคราะห์และสรุปเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน โดยดำเนินการ ดังนี้

3.4 ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเข้าสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

3.5 ผู้วิจัยเตรียมการสัมภาษณ์โดยเตรียมอุปกรณ์ที่จะใช้สัมภาษณ์ และนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ที่จะสัมภาษณ์ไว้ชัดเจนและแจ้งเวลาล่วงหน้า พร้อมส่งประเด็นที่จะสัมภาษณ์ให้กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูล

3.6 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ตามที่นัดหมายโดยดำเนินการในระหว่างเดือนพฤษภาคม 2569 ขออนุญาตบันทึกเทปสัมภาษณ์และยุติการสัมภาษณ์เมื่อช่วงเวลาที่เหมาะสม เพราะจะช่วยทำให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ตามประเด็นรายละเอียดต่าง ๆ ที่ได้รับการสัมภาษณ์ หากมีข้อมูลไม่ครบถ้วนผู้วิจัยขออนุญาตสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์เพิ่มเติม และแสดงความขอบคุณที่ให้ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพร้อมนำค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นของการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified})

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน มาวิเคราะห์เนื้อหาและเรียบเรียงและสังเคราะห์ประยุกต์กับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสรุปเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น การพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified})

ตารางที่ 1 แสดงผลการศึกษาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น การพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนและค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified})

รายการ	สภาพที่เป็นอยู่			สภาพที่ควรจะเป็น			PNI _{Modified}	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. ด้านนโยบายและการวางแผน	3.39	0.87	มาก	4.62	0.51	มากที่สุด	0.362	3
2. ด้านการพัฒนาครู	3.35	0.84	มาก	4.57	0.53	มากที่สุด	0.363	2

3. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	3.31	0.82	มาก	4.48	0.53	มากที่สุด	0.351	5
4. ด้านการใช้สื่อประกอบบทเรียน	3.39	0.83	มาก	4.61	0.50	มากที่สุด	0.360	4
5. ด้านการนิเทศและติดตาม	3.40	0.86	มาก	4.65	0.47	มากที่สุด	0.367	1
รวม	3.37	0.84	มาก	4.58	0.51	มากที่สุด		

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพที่เป็นอยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.84) และสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านการนิเทศติดตาม ด้านการพัฒนาครู ด้านนโยบายและการวางแผน ด้านการใช้สื่อประกอบบทเรียน และด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านนโยบายและการวางแผน จากการสัมภาษณ์ พบว่า โรงเรียนมีการวางแผนเพื่อพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของสถานศึกษา ควรกำหนดเป้าหมายอย่างเป็นระบบและสามารถวัดผลได้ทั้งมิติเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนช่วงชั้นต้นสามารถอ่านออกเขียนได้ร้อยละ 100 ควบคู่กับการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความและคิดวิเคราะห์ในระดับช่วงชั้นที่สูงขึ้น การบริหารจัดการทรัพยากรต้องยึดประโยชน์ของนักเรียนเป็นศูนย์กลางและมีความยืดหยุ่น ซึ่งไม่เพียงครอบคลุมการจัดสรรงบประมาณและคลังสื่อดิจิทัลเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการลดภาระงานที่ไม่จำเป็นเพื่อคืนเวลาให้ครูผู้สอน การติดตามและประเมินผลควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องผ่านกระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตรที่เน้นการชี้แนะ (Coaching) พร้อมทั้งประยุกต์ใช้ฐานข้อมูลสารสนเทศรายบุคคลในการคัดกรองและช่วยเหลือผู้เรียนอย่างตรงจุด ตลอดจนส่งเสริมความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

2.2 ด้านการพัฒนาครู จากการสัมภาษณ์ พบว่า โรงเรียนการขับเคลื่อนนโยบายการอ่านออกเขียนได้ให้ประสบความสำเร็จ ต้องอาศัยการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มต้นจากการสร้างความเข้าใจและเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่สอดคล้องกับบริบทของนักเรียน เป็นกลไกสำคัญคือการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาจากสภาพจริงในชั้นเรียนมากกว่าการจัดทำเอกสาร โดยบูรณาการกระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยงเข้ามาสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ สำหรับการนิเทศติดตามและประเมินผล ควรมุ่งเน้นการประเมินเพื่อพัฒนา โดยนำข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนไปวิเคราะห์เพื่อจัดทำแผนพัฒนาตนเองรายบุคคล (ID Plan) ควบคู่กับการเสริมแรงทางบวกผ่านการยกย่องเชิดชูเกียรติครูต้นแบบ เพื่อสร้างขวัญกำลังใจและต่อยอดสู่แนวปฏิบัติที่ดี

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จากการสัมภาษณ์พบว่า โรงเรียนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอผ่านการบูรณาการในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นการนำทักษะการอ่านไปประยุกต์ใช้ในการสืบค้นและคิดวิเคราะห์ นอกเหนือจากการเรียนรู้ในชั้นเรียน โรงเรียนควรที่จะต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และปลูกฝังนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่องใน

ชีวิตประจำวันพร้อมการการสร้างความแรงจูงใจเชิงบวกควรที่จะต้องปรับเปลี่ยนจากการมุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ มาสู่การยกย่องชื่นชมพัฒนาการและความพยายามของนักเรียนทุกระดับความสามารถ ควบคู่กับการเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจและมีแรงขับเคลื่อนในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้

2.4 ด้านการใช้สื่อประกอบบทเรียน จากการสัมภาษณ์ พบว่า โรงเรียนมีการนำสื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายมาใช้ประกอบบทเรียนเป็นปัจจัยสำคัญในการกระตุ้นความสนใจและพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน และส่งเสริมให้ครูบูรณาการสื่อดิจิทัลและสื่อมัลติมีเดียร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกควบคู่กับการสนับสนุนทรัพยากรให้ครูผลิตสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของนักเรียน ตลอดจนการบริหารจัดการสื่อให้มีความเพียงพอ เข้าถึงง่าย และมีการจัดลำดับความยากง่ายที่ครอบคลุมนักเรียนทุกกลุ่ม รวมถึงนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยมีระบบประเมินประสิทธิภาพการใช้สื่อพิจารณาจากพัฒนาการก่อนและหลังการใช้สื่อของนักเรียน เพื่อนำสารสนเทศมาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้และถอดบทเรียนสู่แนวปฏิบัติที่ดีสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับเครือข่าย

2.5 ด้านการนิเทศและติดตามผล จากการสัมภาษณ์ พบว่า โรงเรียนปรับเปลี่ยนกระบวนการตรวจสอบการนิเทศแบบกัลยาณมิตรและการชี้แนะโดยมุ่งเน้นการให้คำปรึกษาและสะท้อนผลการปฏิบัติงานจากสภาพจริงในชั้นเรียนเพื่อช่วยเหลือครูผู้สอน จัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการติดตามผล เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และวางแผนยกระดับทักษะของนักเรียนได้อย่างตรงจุด การประเมินความสำเร็จของระบบนิเทศ ประเมินจากการเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูและพัฒนาการด้านการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนที่สูงขึ้น นำผลสัมฤทธิ์มาถอดบทเรียนเพื่อสร้างแนวปฏิบัติที่ดีสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนระดับประถมศึกษาอำเภอสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 เมื่อพิจารณาจากค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นทั้ง 5 ด้าน พบว่า ความต้องการจำเป็นอันดับสูงสุดคือ ด้านการนิเทศและติดตาม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การนิเทศและติดตามผลเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของผู้เรียนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เป็นกระบวนการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และพัฒนาครูผู้สอน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียน ตามการนิเทศแบบโค้ชชิ่งและพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) เน้นการสร้างกัลยาณมิตร การสะท้อนผล (Reflection) และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้นิเทศและครูผู้สอน เพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอนอ่าน การนิเทศและติดตามผลมีความเชื่อมโยงกับการสร้างขวัญกำลังใจแก่ครู เป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ครูได้รับคำแนะนำเชิงสร้างสรรค์ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูเกิดความมั่นใจ มีกำลังใจในการพัฒนาผู้เรียน เป็นการเชื่อมโยงการพัฒนาครู การพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ช่วยให้การดำเนินงานด้านการอ่านออกเขียนได้เกิดการติดตาม ปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนต่อผู้เรียนและสถานศึกษาโดยรวม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วจิ ปัญญาใส (2562: 146) ที่พบว่า การพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ที่ประสบผลสำเร็จต้อง

อาศัยระบบการติดตามและกลไกการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง ทั้งโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานทางการศึกษา โดยการติดตามผลและการใช้ข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านออกเขียนได้ดีขึ้นอย่างชัดเจน

2. จากผลการศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนระดับประถมศึกษาอำเภอสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 มี ดังนี้

2.1 ด้านนโยบายและการวางแผน พบว่า โรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่วัดผลได้ตามระดับชั้น โดยใช้ฐานข้อมูลคัดกรองผู้เรียนรายบุคคลเป็นฐาน การบริหารทรัพยากรต้องมีความยืดหยุ่นและให้ความสำคัญกับการลดภาระงาน เพื่อเพิ่มเวลาให้ครูผู้สอนในการดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ควบคู่กับการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องผ่านกระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตร มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดตามความก้าวหน้า ภายใต้ความร่วมมือของทุกภาคส่วนเพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การกำหนดนโยบายและการวางแผนที่ชัดเจน เป็นระบบ และสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานพัฒนาการอ่านออกเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล พัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามศักยภาพ การติดตามและประเมินผลผ่านกระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตร การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน จะช่วยให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่อง ทันต่อข้อมูล และสามารถปรับปรุงพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรหมนิภา หอมกลิ่น (2564: 108-109) ที่พบว่า สถานศึกษากำหนดพันธกิจเพื่อบรรลุเป้าหมายตามนโยบายการส่งเสริมการอ่าน กำหนดนโยบายและกลยุทธ์แก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ไปปฏิบัตินั้นมีแนวทางหรือรูปแบบในการพัฒนาเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ สถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านของนักเรียนที่ชัดเจน มีโครงการกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จัดทำแผนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ตามบริบทความพร้อมของนักเรียนในโรงเรียน กำหนดเป้าประสงค์การส่งเสริมการอ่านตามนโยบายที่กำหนดไว้และแนวทางหลักการหรือวิธีการปฏิบัติในการส่งเสริมการอ่านของนักเรียน สถานศึกษากำหนดพันธกิจเพื่อบรรลุเป้าหมายตามนโยบายการส่งเสริมการอ่าน

2.2 ด้านการพัฒนาครู พบว่า โรงเรียนการพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อยกระดับการอ่านออกเขียนได้ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการกำหนดเป้าหมาย ขับเคลื่อนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่เน้นการแก้ปัญหาจริงในชั้นเรียน ผสานกระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ควบคู่กับการประเมินเพื่อพัฒนาโดยใช้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเป็นฐาน เพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาตนเองรายบุคคล (ID Plan) และการเชิดชูเกียรติเพื่อสร้างขวัญกำลังใจแก่ครู ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนาครูเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โดยครูจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งด้านความรู้ ทักษะ และกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับปัญหาจริงในชั้นเรียน การดำเนินงานผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) การโค้ชและระบบพี่เลี้ยง ช่วยให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลการปฏิบัติงาน และร่วมกันแก้ปัญหาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ การสร้างขวัญกำลังใจและการยกย่องเชิดชูเกียรติ เป็นแรงเสริมสำคัญที่ช่วยกระตุ้นให้ครูเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองและพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สวัสดิ์ วันงูงา (2564: 183) ที่พบว่า สร้างองค์ความรู้และสะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกัน สร้างนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้อย่าง สม่่าเสมอใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ่านออกเขียนได้ของนักเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสำเร็จร่วมกันจนเกิดสมรรถนะมีจิตอาสาและจิต

วิญญาณของความเป็นครู มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิสมัย ดวงพิมาย (2560: 71-72) ที่พบว่า การพัฒนาบุคลากร การกำกับติดตาม และการสร้างขวัญกำลังใจ รวมถึงการยกย่องเชิดชูเกียรติครู เป็นองค์ประกอบสำคัญของการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน พบว่า โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของ นักเรียนโดยบูรณาการในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ผ่านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการปรับเปลี่ยนรูปแบบการ มอบรางวัลที่เน้นยกย่องพัฒนาการและความพยายามของนักเรียนและครู เพื่อสร้างแรงจูงใจเชิงบวกแก่ครูและ นักเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การส่งเสริมการอ่านต้องอาศัยการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง รวมถึงการบูรณาการการอ่านในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเห็น ความสำคัญของการอ่านในชีวิตประจำวัน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และ ชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญในการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรชมน อานามวงษ์ (2561: 48-49) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษาและส่งเสริม การเรียนรู้ มีส่วนสำคัญในการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้และแรงจูงใจของนักเรียน และสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ศิริขวัญ ดวงใจ (2561: 67) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมกิจกรรมการ เรียนรู้และพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่อง ช่วยส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะด้านสติปัญญา ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ด้านการใช้สื่อประกอบบทเรียน พบว่า โรงเรียนส่งเสริมทักษะการอ่านออกเขียนได้โดย บูรณาการสื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และต้องสนับสนุนให้ครูผลิตและ จัดสรรสื่อให้เพียงพอ เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียนทุกกลุ่ม ควบคู่กับการประเมิน ประสิทธิภาพจากพัฒนาของนักเรียน เพื่อนำสารสนเทศมาปรับปรุงกระบวนการสอนและต่อยอดเป็นแนว ปฏิบัติที่ดีในการใช้สื่อประกอบบทเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การใช้สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายช่วย กระตุ้นความสนใจของนักเรียนได้เรียนรู้ตามศักยภาพ สื่อที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความ เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น ส่งผลต่อพัฒนาการด้านการอ่านออกเขียนได้มีพัฒนาการที่ดีขึ้น ซึ่งการประเมินผลจาก พัฒนาการของนักเรียนและนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ช่วยให้ครูสามารถ พัฒนาสื่อและใช้วิธีการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุรินทร์วรวิทย์ พ่วนอยู่ (2566: 97-98) ที่พบว่า โรงเรียนมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหา ผลิตใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาโดย มุ่งเน้นการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้ข้อเท็จจริง เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้น โดยเฉพาะหาแหล่งสื่อที่เสริม การจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ใน สถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาพร้อมทั้งให้มีการจัดตั้ง เครือข่ายทางวิชาการชมรมวิชาการเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้ เป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดหาและ พัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา

2.5 ด้านการนิเทศและติดตามผล พบว่า โรงเรียนดำเนินการในรูปแบบกัลยาณมิตรที่เน้นการ ชี้แนะควบคู่กับการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อวิเคราะห์และวางแผนอย่างตรงจุด เป็นการ ประเมินความสำเร็จโดยการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสอนของครู และพัฒนาการด้านการอ่านออกเขียนได้

ของนักเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การนิเทศและติดตามผลที่มีประสิทธิภาพ เป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนา และส่งเสริมครู โดยใช้หลักกลายนิมิตในการให้คำปรึกษา แนะนำ และสะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้ครูเกิดความเข้าใจและสามารถปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิตยา วรสร้อย (2559: 87) ที่พบว่า มีการกำหนดรูปแบบการนิเทศการสอนที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของครูผู้สอน มีการกำกับติดตาม และประเมินผลการนิเทศการสอนอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดแผนการนิเทศการสอน ดำเนินการนิเทศการสอนอย่างสม่ำเสมอ มีการดำเนินการเพื่อสร้างความตระหนักถึง ประโยชน์และความจำเป็นของการนิเทศการสอน มีการนำผลการประเมินการนิเทศการสอนไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

งานวิจัยที่ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนระดับ ประถมศึกษาอำเภอสุวรรณโคตรโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 พบว่า การพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้อง ดำเนินการในลักษณะของการบริหารจัดการแบบบูรณาการทั้งระบบ โดยเชื่อมโยงการดำเนินงาน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายและการวางแผน ด้านการพัฒนาครู ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ด้านการใช้สื่อประกอบ บทเรียน และด้านการนิเทศติดตามผล เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งแต่ละด้านมีความสัมพันธ์และส่งเสริมซึ่ง กันและกัน และพบว่า การกำหนดนโยบายและเป้าหมายที่ชัดเจนเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการขับเคลื่อนการ พัฒนาการอ่านออกเขียนได้ การพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ จะ ช่วยเพิ่มศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ร่วมกับการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม จะช่วยกระตุ้น ความสนใจ ส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียน และสร้างนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อีกทั้ง การ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศและผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นฐานใน การปรับปรุงพัฒนา จะช่วยให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องและสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงตามสภาพจริงของ ผู้เรียน รวมทั้งการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วย สนับสนุนการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ให้บรรลุเป้าหมาย เป็นการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน ระดับประถมศึกษาจะประสบความสำเร็จได้ โดยมีการบริหารจัดการแบบบูรณาการที่เชื่อมโยงนโยบาย การ พัฒนาครู การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนการนิเทศติดตามผล เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการ ขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า สภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นของการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ ของนักเรียนระดับประถมศึกษาอำเภอสุวรรณโคตรโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ด้านการนิเทศและติดตามผล มีความต้องการจำเป็นสูงสุดเป็นอันดับแรก ดังนั้น สถานศึกษาควรให้ ความสำคัญกับการพัฒนาระบบนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง โดยปรับปรุงแบบการนิเทศจากการตรวจสอบเป็น

การเน้น การชี้แนะ (Coaching) การให้คำปรึกษา และการสะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อช่วยเหลือครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านออกเขียนได้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การนำข้อมูลสารสนเทศและผลการประเมินด้านการอ่าน เช่น RT (Reading Test) มาใช้ในการวิเคราะห์ ติดตาม และวางแผนพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบเพื่อให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม รวมถึงส่งเสริมกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาวัฒนธรรมและแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สามารถยกระดับทักษะการอ่านออกเขียนได้ของผู้เรียนได้

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

การพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน มีการพัฒนาหรือทดลองรูปแบบการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ที่บูรณาการทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายและการวางแผน ด้านการพัฒนาครู ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ด้านการใช้สื่อประกอบบทเรียน และด้านการนิเทศและติดตามผล เพื่อให้เห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรที่จะต้องศึกษาประสิทธิผลของการใช้ข้อมูลผลการประเมิน RT และข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลในการวางแผนพัฒนา รวมถึงการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาครูผ่านกระบวนการ PLC และการนิเทศแบบ Coaching ในบริบทจริง เพื่อยืนยันผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ มีการพัฒนาวัฒนธรรมหรือกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในรูปแบบที่หลากหลาย การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลหรือ Active Learning เพื่อเพิ่มแรงจูงใจของผู้เรียน และควรศึกษารูปแบบการนิเทศและติดตามผลด้วยระบบสารสนเทศแพลตฟอร์มดิจิทัล สามารถติดตามและพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง (References)

- นิกร ผงทอง. (2563). รูปแบบการบริหารเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนอนุบาลเกาะกูด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*. 5(10): 53-67.
- นิตยา วรสร้อย. (2559). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐานเฉลี่ยสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุรินทร์วรวิทย์ พ่วนอยู่. (2566). การบริหารงานวิชาการโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรธณินา หอมกลิ่น. (2564). แนวทางการส่งเสริมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พิสมัย ดวงพิมาย. (2560). การส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการศึกษา. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- ภาสกร พลรัตน์ และ อัญชลี สารรัตน์. (2562). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่าน การเขียนของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านกุดฉิม ด้วยกระบวนการตอบสนองต่อการช่วยเหลือ. **วารสารวิจัย และพัฒนาการศึกษาพิเศษ**. 8(1): 89-104.
- วจิ ปัญญาใส. (2562). การสานพลังภาคีเครือข่ายสร้างนวัตกรรมพัฒนาการอ่านออกเขียนได้เพื่อส่งเสริมความ รอบรู้ด้านสุขภาวะ. **วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**. 14(2): 137-147.
- วรรณมน อานามวงษ์. (2561). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ของ นักเรียนโรงเรียนบ้านอ่างกะปอง สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาตราด. งานนิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริขวัญ ดวงใจ. (2561). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริม พัฒนาการของนักเรียนโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย. การศึกษา ค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สวัสดี วันงูา. (2564). การพัฒนารูปแบบการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2.(2568). ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนปีการศึกษา 2568. สุโขทัย: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2.(2565). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566-2570). สุโขทัย: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2565). รายงานการศึกษาไทย พ.ศ. 2565. กรุงเทพฯ: สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2567). รายงานสภาวะการศึกษาไทย พ.ศ.2565 การฟื้นฟูการเรียนรู้ และเร่งรัดประสิทธิผลการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

